

Oslo, 2. september 2024

Innspill til Musikkutvalget: Forslag om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret på kulturområdet

1. Innledning

Arrangørorganisasjonene Norske Kulturarrangører, Norsk Jazzforum og FolkOrg ønsker med dette å legge frem for Musikkutvalget et forslag om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret på kulturområdet. Forslaget er utarbeidet av PwC på oppdrag for organisasjonene.

Avgiftsbehandlingen for kultursektoren er ikke ensartet. Noen aktører er underlagt avgiftsplikt, mens andre ikke er det. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøylesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %¹ med tilhørende fradragsrett for inngående merverdiavgift. Omsetning av billetter til teater-, opera og ballettforestillinger, samt konserter er derimot ikke avgiftspliktig² og gir derfor ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Dagens regelverk er uheldig siden det medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om til dels de samme kundene. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier derfor at regelverket bør være mest mulig ensartet innenfor kultursektoren slik at vridningseffekter unngås.

Flere aktører har også delt virksomhet i form av avgiftsunntatt omsetning av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst, og avgiftspliktig salg i form av serveringstjenester, butikk, reklame mv. Dette skaper administrative utfordringer ved at inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser skjønnsmessig skal fordeles.

En lovendring hvor billetter til ulike former for musikk- og scenekunst blir avgiftspliktig, og da fortrinnsvis med redusert sats 12 %, vil gi betydelige forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift.

Dette var mye av bakgrunnen for at Kulturmomsutvalget³ enstemmig gikk inn for innføring av en breddemodell som innebar at avgiftsunntaket for adgangsbilletter til kulturarrangementer (bl.a. teater, konserter, festivaler) ble opphevet, og at billettsalget ble avgiftspliktig med daværende redusert sats på 8 % (nå 12 %). Når det gjelder forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift uttalte kulturmomsutvalget følgende:

«Utvalget viser særlig til forenklingene knyttet til fordelingen av inngående merverdiavgift. Ved en breddemodell vil en rekke virksomheter gå fra å drive delvis merverdiavgiftspliktig virksomhet til å drive utelukkende merverdiavgiftspliktig virksomhet. Dette vil etter utvalgets mening i stor grad kunne fjerne fordelingsproblematikken for inngående merverdiavgift som mange virksomheter står overfor etter gjeldende regelverk. Alle anskaffelser vil etter utvalgets anbefalte modell i utgangspunktet kunne henføres til en avgiftspliktig virksomhet, og man vil dermed få fullt fradrag for all inngående avgift. Et merverdiavgiftsregistrert teater eller en merverdiavgiftsregistrert fotballklubb vil eksempelvis som hovedregel kunne trekke fra hele den

---

¹ Lov om merverdiavgift 19. juni 2009 nr. 58 (mval.) §§ 5-6, 5-9 og 5-10

² Mval. § 3-7 første ledd

³ NOU 2008:7

inngående avgiften på anskaffelser til bygging, vedlikehold og drift av teaterbygninger eller stadionanlegg.»

I høringsrunden pekte deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) på at merverdiavgift på inngangsbilletter til konserter ville ha store negative konsekvenser i form av dyrere billettpriser og lavere besøkstall på konserter, og dermed også lavere honorarer til musikere. Videre ble det vist til at utvalget ikke hadde foreslått å oppheve det eksisterende avgiftsunntaket⁴ for kunstnerisk fremføring av åndsverk – det vil si honoraret som artistene oppkrever fra arrangørene. Dersom utvalgets forslag med innføring av en breddemodell hadde blitt innført, ville dette medført at artister som selv står som arrangør for konserter ville blitt avgiftspliktig for billettsalget.

Artister ville således kunne få virksomhet som dels ikke var avgiftspliktig (artisthonorar) og avgiftspliktig (billettsalg når artisten er egenarrangør) - såkalt delt virksomhet hvor inngående merverdiavgift må fordeles. Det vil si fullt fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til billettsalget, ingen fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til artisthonoraret, og forholdsmessig fradragsrett for inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser (typisk regnskapsfører, husleie mv.) som relaterer seg både til virksomheten med billettsalg og artisthonorar.

På denne bakgrunn kom Finansdepartementet⁵ til at det ikke var aktuelt å innføre avgiftsplikt på billetter som ga rett til å overvære musikk- og scenekunst.

I etterkant av departementets konklusjon har musikkbransjen gjennomgått store endringer. Ny teknologi har tvunget bransjen til nytenking både på plateselskapsiden, distribusjonssiden, innspillingssiden og arrangørsiden. Konsertarrangører må ta hensyn til at musikk konsumeres på en annen måte enn tidligere, og at publikum kanskje forventer noe mer enn kun konsertopplevelsen. Musikere og artister er i mye større grad enn tidligere blitt profesjonaliserte ved at de selv står for egne utgivelser, og fungerer i tillegg til å være artister ofte både som eget plateselskap, studio, PR-byrå, og managementbyrå.

I tillegg til at bransjen har gjennomgått store omveltninger, er det også slik at flere offentlige kulturhus i Norge – som følge av et komplekst regelverk - har store praktiske utfordringer med å håndtere merverdiavgiften riktig i sine regnskaper.

På denne bakgrunn mener vi at det er et behov for å innføre avgiftsplikt på omsetning av tjenester som gir rett til å overvære teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter m.v. Videre foreslår vi også innføring av avgiftsplikt på artisthonorar. Samtidig mener vi at det er behov for å skjerme frivillig virksomhet, og aktører som ikke ønsker innføring av avgiftsplikt på billettsalg eller artisthonorar. Vi foreslår derfor avgiftsplikten på billettsalg og artisthonorar gjøres betinget av det søkes om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. En forutsetning for merverdiavgiftsplikt er at de alminnelige registreringsvilkårene om at det drives næringsvirksomhet og at omsetningen overstiger registreringsgrensen, er oppfylt.

2. Kort om dagens regelverk

2.1 Adgang til konserter, teater-, opera- og ballettforestillinger mv.

Merverdiavgiftsloven unntar omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til bl.a. teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter og dansetilstelninger med levende musikk.⁶ Unntaket gjelder uavhengig av om det arrangementet skjer innendørs, utendørs eller strømmes digitalt over internett. Det er antatt at musikaler, revy-, kabaret- og stand-up forestillinger faller inn under teaterunntaket. Også andre former for danseforestillinger enn tradisjonell ballett omfattes unntaket, som jazzballett, folkedans mv.⁷

---

⁴ Mval. § 3-7 annet ledd

⁵ Prop. 1 S 2009-2010 side 59

⁶ Mval. § 3-7 første ledd

⁷ Merverdiavgiftshåndboken 20. utgave 2024 side 293

Unntaket omfatter omsetning av inngangsbilletter, dvs. at det ikke skal beregnes utgående merverdiavgift på billettsalg fra arrangør eller av inngangspenger betalt på stedet. Annen virksomhet som drives av arrangøren, eksempelvis omsetning av mat og drikke og garderobebetjening er ikke omfattet av unntaket.

Videre omfatter unntaket omsetning av programmer, suvenirer og lignende gjenstander av bagatellmessig verdi som omsettes i forbindelse med slike tjenester.⁸

2.2 Kunstnerisk fremføring av åndsverk

Omsetning og formidling av tjenester i form av kunstnerisk fremføring av åndsverk er unntatt fra loven.⁹ Foruten selve fremføringen omfatter unntaket også formidlingen av fremføringen. Unntaket omfatter alle former for kunstnerisk fremføring, herunder fremføring av musikkverk, skuespilleres opptreden, dirigering av orkestre mv.¹⁰

Unntaket vil derfor være aktuelt der det oppkreves honorar for en fremføring, i motsetning til billetter og inngangspenger til et arrangement, jf. punkt 2.1 ovenfor.

Unntaket omfatter også omsetning av tjenester som er en integrert og nødvendig del av den kunstneriske framføringen. Dette var opprinnelig knyttet til lyd- og lystjenester, men omfatter nå alle typer nødvendige og integrerte tjenester som ytes i forbindelse med fremføringen av verket. Av lovforarbeidene¹¹ fremgår det at unntaket omfatter «arbeid med f.eks. å bygge opp en scene i forhold til en bestemt konsert eller forestilling. Generelle underleveranser til et arrangementssted vil imidlertid fremdeles være avgiftspliktige. Dette gjelder alle anskaffelser til den generelle driften av stedet, eksempelvis elektriker- og malertjenester og generelt vedlikeholdsarbeid ellers. Tjenester som består i rådgivningstjenester som eksempelvis ytes av regnskapsførere, revisorer og advokater vil også fremdeles være avgiftspliktige. Det samme gjelder tjenester som er knyttet til et konkret arrangement, men som ikke kan anses som en integrert del av fremførelsen. Eksempelvis vil vaktholdstjenester være avgiftspliktig selv om de kun benyttes under arrangementer. Det samme gjelder serveringstjenester, garderobetjenester mv. som tilbys i forbindelse med arrangementet.»

Unntaket for kunstnerisk fremføring av et åndsverk, ses på som et objektivt unntak. Dette innebærer at tjenestens art er avgjørende. En utøvende musikkartist kan drive sin virksomhet gjennom f.eks. et aksjeselskap. Selv om en juridisk person ikke kan foreta en «kunstnerisk fremføring», vil likevel unntaket komme til anvendelse. Når artistens aksjeselskap fakturerer oppdragsgiveren for fremføringen, skal det ikke beregnes utgående merverdiavgift.

3. Behovet for å avgiftsbelegge salg av billetter som gir adgang til musikk- og scenekunst

3.1 Hensynet til å unngå konkurransemessig forskjellsbehandling

Dagens regelverk medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om dels de samme kundene. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier, fornøyelsesparker og opplevelsessentre er avgiftspliktig med redusert sats 12 % og med fradragsrett for inngående merverdiavgift, mens salg av billetter til teater, opera- og ballettforestillinger, og konserter derimot er avgiftsunntatt omsetning uten fradragsrett. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier at likeartede tjenester innenfor det samme markedssegmentet bør underkastes lik avgiftsbehandling.

Slik regelverket er i dag er det ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift for avgiftsunntatte tjenester innen kultur, som for eksempel en konsert, og avgiftskostnaden i form av tapt fradragsrett må derfor i større grad "bakes inn" i billettprisen. Dersom det blir innført avgiftsplikt på billetter til teater og konserter, vil dagens forskjellsbehandling i stor grad avhjelpes.

---

⁸ Mval. § 3-7 første ledd tredje punktum

⁹ Mval. § 3-7 annet ledd

¹⁰ Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) kap 9.2.2

¹¹ Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) kap. 9.2.2

3.2 Unngå merarbeidet med å fordele inngående merverdiavgift

Flere kulturaktører har i tillegg til avgiftsunntatt billettsalg også avgiftspliktig omsetning av reklame, butikk, mat/servering. Dette skaper store administrative utfordringer i forhold til fordeling av inngående avgift. Dette var et viktig hensyn ved innføringen av avgiftsplikt på inngangspenger til kinoer, museer og fornøyelsesparker.¹²

Utfordringen med å fordele inngående merverdiavgift er minst like fremtredende for kulturaktører som selger billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

En innføring av avgiftsplikt på billettsalget, vil dog ikke nødvendigvis medføre at arrangører kun vil ha avgiftspliktig omsetning. Eksempelvis kan man tenke seg en arrangør som leier eller fremleier lokaler til en leietaker som driver avgiftsunntatt virksomhet. Slik utleie vil fortsatt være avgiftsunntatt utleie av fast eiendom¹³, også etter en eventuell innføring av avgiftsplikt på billettsalget.

3.3 Innføring av merverdiavgift på billettsalget vil ikke nødvendigvis medføre dyrere billetter

Da Finansdepartementet besluttet å ikke innføre avgiftsplikt på billetter til konserter, scenekunst mv, ble det bl.a. vist til at deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) hadde pekt på at merverdiavgift på inngangspenger til konserter vil ha store negative konsekvenser i form av høyere billettpriser og lavere besøk.¹⁴

Dagens regelverk medfører at ikke fradragsberettiget inngående merverdiavgift veltes over på kundene gjennom et skjult MVA-påslag i billettprisen. En innføring av avgiftsplikt på billettsalget vil gi fradragsrett for inngående MVA og følgelig redusere kostnadsbasen. Det er derfor ikke gitt at innføring av avgiftsplikt på billettsalget nødvendigvis vil føre til høyere billettpriser slik departementet la vekt på da det ble besluttet å ikke innføre merverdiavgift på billettsalget.

Arrangørene berøres i varierende grad ved innføring av merverdiavgift på billettsalget.¹⁵ I rapporten utarbeidet av Vassdal & Eriksen for Norsk Rockforbund i 2012, ble det konkludert med at dersom publikum betalte merkostnaden som merverdiavgiften på billettene vil utgjøre (full overveltning), så ville innføring av merverdiavgift på billettsalget lønne seg for arrangørene, forutsatt at billettsalget holdt seg på samme nivå.

Dersom arrangørene selv skulle ta merkostnaden som merverdiavgiften vil utgjøre (det vil si at billettprisen ikke økes), var konklusjonen at det kun var de mindre aktørene som ville bedre resultatet sitt. Grunnen til dette er i rapporten forklart med at de mindre aktørene har størst andel kostnader som er belastet med inngående merverdiavgift.

Dette i motsetning til de største aktørene som må legge merverdiavgiften til på billettprisen (overveltning) for å unngå å tape penger da disse vil ha større andel ikke-avgiftspliktige kostnader som lønn til ansatte og artisthonorar. Disse kostnadene vil ikke reduseres selv ved innføring av merverdiavgift på billettsalget.

Hvorvidt de mindre aktørene vil bedre resultatet sitt – selv uten at billettprisen økes – er imidlertid omstridt i deler av bransjen. Dersom en mindre aktør har lite innkjøp av varer og tjenester, vil dette naturligvis redusere fradragsberettiget inngående merverdiavgift sett i forhold til en aktør som har høye investeringer og innkjøp. Eksempelvis vil en billett som før innføring av redusert merverdiavgiftssats med 12 % kostet kr 100, nå koste kr 112 ved full overveltning på publikum (100 x 1,12). Dersom arrangøren tar merverdiavgiftskostnaden selv

¹² Prop. 119 LS (2009-2010) punkt 6.1

¹³ Det vil heller ikke være mulig å foreta frivillig registrering for utleie av fast eiendom til ikke-avgiftspliktige leietakere, jf. mval. § 2-3 første ledd, herunder utleie til arrangører som velger å ikke la seg frivillig registrere (se forslag til ny mval. § 2-3 nytt syvendel ledd)

¹⁴ Prop. 1 S 2009-2010 side 58, 59

¹⁵ Se nærmere omtale om dette i PwCs rapport 28. februar 2017 til Norske Konsertarrangører/GramArt med henvisning til rapporten av Vassdal & Eriksen AS for Norsk Rockforbund i 2012

og ikke øker billettprisen på kr 100 (kr 100 inklusive utgående merverdiavgift med kr 10,70 (100 - 100/1,12)), vil arrangøren bedre resultatet sitt dersom inngående merverdiavgift overstiger kr 10,70. For mindre arrangører – f.eks. lokale blues- og rockeklubber, med lite innkjøp, er det ikke gitt at disse vil bedre sitt resultat fordi disse ikke vil ha netto merverdiavgift til gode (det vil si at inngående merverdiavgift overstiger utgående merverdiavgift). I så fall vil slike lokale klubber måtte øke billettprisen til publikum.

3.4 Artister som selv står som arrangør

En delbegrunnelse for at departementet ikke ønsket å innføre avgiftsplikt på billettsalget, var at dette kunne lede til at artister som også drev virksomhet som arrangør ville få såkalt delt virksomhet med både avgiftspliktig omsetning av billetter, og avgiftsunntatt omsetning av artisthonorar.¹⁶

Til dette kan det innvendes at flere av dagens artister allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for direkte salg av plater mv., artisteffekter ("merchandise"), og derfor allerede har utfordringer med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser. Utfordringen med delt virksomhet og forholdsmessig fradragsrett er derfor ikke noe som plutselig ville ha oppstått om man hadde innført merverdiavgift på billettsalget - slik man kan få inntrykk av når man leser departementets begrunnelse for å ikke støtte Kulturmomsutvalgets forslag om innføring av en breddemodell.

3.5 Eventuell innføring av merverdiavgift på TONO-avgift

TONO eies og drives av medlemmer; komponister, tekstforfatter og musikkforlag. Selskapet forvalter fremføringsrettigheter for musikkverk i Norge. TONO innkasserer vederlag ved kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk. Disse pengene fordeles deretter til rettighetshaverne i de fremførte verkene.

Opphaverens omsetning av egne kunstverk og opphavsrett til egne litterære og kunstneriske verk er unntatt fra merverdiavgiftsloven. Det samme gjelder slik omsetning ved mellommann i opphaverens navn.¹⁷

Unntaket gjelder i utgangspunktet bare opphaverens, dvs. kunstnerens, egen omsetning av egne kunstverk og opphavsretter til åndsverk. Omsetning fra opphaveren, herunder fra hans enkeltpersonforetak vil være omfattet av unntaket. Derimot vil omsetning av opphavsrett fra en juridisk person, herunder fra et aksjeselskap, være avgiftspliktig.¹⁸

TONO oppkrever kollektive vederlag på vegne av grupper av rettighetshavere som har opphavsrettigheter etter åndsverksloven. Skattedirektoratet har konkludert med at oppkreving av slikt kollektivt vederlag er å anse som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand, og at avgiftsbehandlingen av dette vederlaget skal baseres på rettighetshavernes registreringer og avgiftsstatus.

Det er for tiden uklart hvordan kollektive forvaltningsorganisasjoner som TONO, Gramo, Norwaco og IFPO skal håndtere merverdiavgiften på oppkrevingen av slike kollektive vederlag. Så vidt forstått skyldes dette praktiske utfordringer knyttet til allokering av andel kollektivt vederlag knyttet til opphavspersoner som skal ha avregning uten merverdiavgift (enkeltpersonforetak) og for juridiske personer (aksjeselskap mv.) som skal ha avregning med merverdiavgift. Inntil videre har nevnte forvaltningsorganisasjoner unnlatt å oppkreve merverdiavgift på vegne av rettighetshaverne. Skattedirektoratet har opplyst at det jobbes med en lovendring knyttet til denne problemstillingen.¹⁹

En eventuell innføring av merverdiavgift på TONO-avgiften, vil medføre økte kostnader for arrangørene etter dagens regelverk. Ved innføring av avgiftsplikt på salg av billetter som gir

---

¹⁶ Prop. 1 S 2009-2010 side 57 og 58,

¹⁷ Mval. § 3-7 fjerde ledd

¹⁸ Merverdiavgiftshåndboken 20. utg. 2024 side 305, 306

¹⁹ Skattekontorets brev 22. desember 2021 til TONO

rett til å overvære musikk- og scenekunst, vil arrangører kunne fradragføre inngående merverdiavgift som de får på TONO-avgiften.

3.6 Offentlige tilskudd

Ved innføring av avgiftsplikt på billettsalget, og artisthonoraret (se punkt 7 nedenfor), vil offentlige tilskudd – under visse forutsetninger – kunne anses som betaling for å overvære musikk- og scenekunst, eller som betaling for kunstnerisk framføring av åndsverk. I så fall skal det beregnes merverdiavgift på tilskuddet som arrangøren eller artisten må innberette som utgående merverdiavgift. Tilskuddgiver vil normalt ikke utbetale tilskudd med tillegg av merverdiavgift. For det tilfelle at tilskuddet anses som avgiftspliktig omsetning, må tilskuddsmottaker innberette merverdiavgiften for egen regning. Eksempel: Tilskudd utgjør 100. Dersom tilskuddet anse som avgiftspliktig omsetning, vil netto mottatt tilskudd utgjøre 89 (100/1,12) – under forutsetning av redusert merverdiavgiftssats på 12 %.

Lovens utgangspunkt og hovedregel er at det skal beregnes merverdiavgift ved *omsetning* av varer og tjenester.²⁰ Med omsetning menes "levering av varer og tjenester mot vederlag".²¹ Som vederlag regnes ikke bare vanlige betalingsmidler (penger), men enhver godtgjørelse av økonomisk verdi. I uttrykket «mot vederlag» ligger også et krav om sammenheng mellom leveransen og vederlaget. Tradisjonelt har man sagt at det må foreligge en gjensidig bebyrdende avtale mellom to (eller flere) parter, dvs. en ytelse mot motytelse.

At «omsetning» forutsetter en gjensidig bebyrdende transaksjon, innebærer at offentlige tilskudd til en virksomhet som utgangspunkt ikke anses som vederlag for de ytelser som springer ut av virksomheten.²²

Det forhold at tilskuddsgiver (stat, fylke, kommune), gir et generelt tilskudd uten at tilskuddsmottaker skal yte en konkret leveranse til tilskuddsgiver, vil normalt ikke oppfylle kravet til gjensidighet, og tilskuddet vil derfor ikke anses som omsetning i merverdiavgiftslovens forstand. Det vil om imidlertid kunne foreligge omsetning dersom det er en direkte kobling mellom tilskuddet og motytelsen. Følgende forhold kan tale for at et offentlig tilskudd kan anses som omsetning:

- Oppdraget tilskuddet er knyttet til er spesifisert med hensyn til resultatene som skal oppnås.
- Den offentlige oppdragsgiver har rett til å påvirke utformingen av tjenesten (resultatene) som tilskuddet skal dekke, slik at transaksjonen fremstår som gjensidig bebyrdende.
- Den offentlige oppdragsgiver har rett til erstatning eller kompensasjon dersom tjenesten er mangelfullt utført.
- Tjenesten (resultatene/leveransen) skal primært anvendes av den offentlige oppdragsgiveren til eget internt formål.

Hvorvidt det foreligger omsetning vil bero på en totalvurdering av disse momentene. Det må antas at offentlige tilskudd som ytes til arrangører og artister, kun helt unntaksvis vil anses som omsetning. Som nevnt vil offentlige tilskudd uten krav om konkret gjenytelse (gjenerelle driftstilskudd) som hovedregel ikke anses som omsetning. Dersom f.eks. en fylkeskommune yter et tilskud til en artist for at denne skal komponere og framføre et bestillingsverk i forbindelse med åpningen av et kulturhus, vil innføring av avgiftsplikt på billettsalg og artisthonorar kunne medføre at artisten må innbetale merverdiavgift på mottatt tilskudd.

3.7 Likebehandling med våre naboland

Både Sverige og Danmark har innført merverdiavgift på billetter til konserter og teaterforestillinger.

---

²⁰ Mval. § 3-1 første ledd

²¹ Mval. § 1-3 første ledd bokstav a

²² Merverdiavgiftshåndboken 20. utg. 2024 side 86

Det følger av den svenske mervärdeskattelagen at adgang til konserter, sirkus-, opera- eller ballettforestilling er avgiftspliktig med sats 6 %²³ Merverdiavgiftsplikten med den reduserte satsen på 6 % gjelder generelt og uavhengig av om forestillingen skjer i privat eller offentlig regi. I lovforarbeidene ble det antatt at kommersielle virksomheter som en følge av fradragsretten kun i marginal grad ville bli økonomisk påvirket ved bruk av en redusert sats på 6 %.²⁴

I Danmark er adgangen til teaterforestillinger, konserter og lignende avgiftspliktig.²⁵ Avgiftsplikten omfatter også revy- og varietforestillinger, samt teatergrupper som omsetter forestillinger til foreninger, skoler, biblioteker m.v.²⁶

Det er ingen grunn til at Norge skal ha et annet regelverk enn våre naboland.

3.8 Skatteutvalget sin utredning (NOU 2022:22)

Skatteutvalget (Torvik-utvalget) anbefaler å utvide avgiftsplikten på kulturområdet slik at man i større grad treffer de tjenestene som ytes på kommersielt grunnlag. Utvalget peker på at tjenestene på kulturområdet er godt egnet for merverdiavgiftsplikt, idet tjenestene retter seg mot privat forbruk og i stor grad omsettes mot vederlag. Det pekes også på at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget også vil forenkle systemet og avgiftsbehandlingen for mange næringsdrivende og for myndighetene, og at delte virksomheter med både avgiftspliktig og avgiftsunntatt omsetning slipper å fordele inngående merverdiavgift. Videre vil man få fjernet en del av dagens avgrensingsproblemer, f.eks. å avgjøre om et arrangement er en avgiftsunntatt konsert eller et avgiftspliktig diskotek.²⁷

Tilsvarende har også Forenklingsutvalget²⁸ bemerket at dagens utstrakte unntak innenfor kultursektoren gir et uoversiktlig regelverk, og anbefalt at det foretas en ny vurdering av å innlemme flere deler av kultursektoren i merverdiavgiftssystemet.

3.9 Redusert sats

Innføring av avgiftsplikt på billettsalget bør skje med redusert sats 12 %. For det *første* vil dette være i tråd med det som Kulturomsutvalget i sin tid foreslo.²⁹ For det *andre* så tilsier hensynet til nøytralitet og likebehandling at avgiftsplikt bør innføres med redusert sats. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøyelsesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %³⁰ Ettersom dette er substituerbare tilbud som på lik linje med konsertarrangører konkurrerer om folks tid og penger, er det ingen grunn til å behandle konsertarrangører annerledes enn kinoer mv.

For det *tredje* så vil innføring av høy sats 25 % med stor sannynlighet medføre høyere billettpriser for publikum, som igjen vil medføre at færre bruker kulturtilbudene. Det er her viktig å påpeke at selve innføringen av avgiftsplikt på billettsalget etter vår vurdering neppe vil medføre en tilsvarende økning i billettprisen, da aktørene også vil få fradragsrett for inngående merverdiavgift på kostnader ved en slik innføring (se punkt 3.3 ovenfor) – men da under forutsetning av billettsalget er avgiftspliktig med redusert sats. Redusert sats vil derfor også gjøre det enklere for arrangørene å tilby smalere arrangementer - i motsetning til mer kommersielle hvor høy sats lettere kan veltes over på kundene i form av høyere billettpriser.

3.10 Offentlige kulturhus – ekstra sterkt behov for forenkling

²³ Mervärdeskattelagen 7 kap. 1 § tredje stycket nr. 6

²⁴ Finansdepartementets høringsnotat 16. februar 2010 punkt 3.3.2.1

²⁵ Momsloven § 13 stk. 1 nr. nr 6

²⁶ <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=1947094&chk=219250>

²⁷ NOU 2022:20 punkt 12.5.6

²⁸ NOU 2019:11 side 64

²⁹ NOU 2008:7 punkt 15.3

³⁰ Mval. §§ 5-6, 5-9 og 5-10

Kulturhus som eies av kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper vil ha rett til kompensasjon for merverdiavgift for anskaffelser til investering og drift forutsatt at det aktuelle arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet.³¹ Kort forklart innebærer dette at kulturhuset gis rett til kompensasjon for merverdiavgift for ikke-kommersielle arrangementer.³²

3.10.1 Behovet for forenkling

Hensynet til å redusere de administrative kostnadene både for de næringsdrivende og for avgiftsmyndigheten var hovedårsaken til at det ble innført avgiftsplikt på romutleie i hotellvirksomhet mv.³³ (før lovendringen hadde hotellene delt virksomhet med salg av avgiftsunntatte overnattingstjenester, og avgiftspliktig salg av mat og drikke).

Dette hensynet slår enn mer til for offentlige kulturhus som har enda større utfordringer knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift enn det hotellene i sin tid hadde. Dette skyldes at offentlige kulturhus først må fordele inngående merverdiavgift mellom den delen av virksomheten som omfattes av merverdiavgiftskompensasjonsloven, og den delen som omfattes av merverdiavgiftsloven. Deretter må det foretas ytterligere fordeling innenfor disse to avgiftsregimene med krav til separate regnskaper, dokumentasjon mv.

3.10.2 Slippe merarbeidet med å vurdere hvert enkelt arrangement

Videre vil en innføring av avgiftsplikt på billettsalget medføre at kulturhusene slipper å vurdere hvert enkelt arrangement i forhold til vilkåret om økonomisk aktivitet. Selv om Skattedirektoratets praksis gir en viss pekepinn på hvor grensen går mellom økonomisk aktivitet og ikke-økonomisk aktivitet, er dette fremdeles en svært skjønnspreget grensegang hvor skattemyndighetenes praksis ikke alltid synes å være like fast og konsistent. Eksempelvis har Skattedirektoratet i en klagesak³⁴ lagt til grunn at en konsert hvor artisten Jonas Alaska spilte, måtte anses som en kommersiell konsert som ikke ga rett til kompensasjon for merverdiavgift. Men da Alaska spilte sammen med artisten Thom Hell ble dette vurdert som ikke-kommersiell virksomhet som ga rett til kompensasjon for merverdiavgift.

3.10.3 Hensynet til å unngå uheldige vridningseffekter

Konkurransbegrensningsregelen³⁵ skaper vridningseffekter i forhold til virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget. Eksempelvis er Rogaland Teater organisert som et aksjeselskap. Dette innebærer at teateret verken har fradragsrett for inngående merverdiavgift eller rett til kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser som relaterer seg til teaterforestillinger. Et offentlig kulturhus organisert som et IKS vil imidlertid ha kompensasjonsrett for merverdiavgift på anskaffelser knyttet til teaterforestillinger forutsatt at arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet. Dette skaper uheldige vridningseffekter – særlig tatt i betraktning av at de ulike aktørene ofte eies av de samme offentlige instansene, har den samme type finansiering og ofte har produksjoner med likhetstrekk. Innføring av merverdiavgift på salg av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst vil bidra til eliminere eller sterkt redusere denne vridningseffekten.

3.10.4 Dagens regelverk gir tilfeldige utslag ved gjennomføringen av kommersielle arrangement

Innføring av avgiftsplikt på billettsalget vil redusere ulempen med å hensynta såkalt ikke-bruk. Med ikke-bruk menes de timene hvor det aktuelle lokalet ikke er i bruk i forbindelse med et arrangement (såkalt "dødtid"). Dersom et offentlig kulturhus har egne arrangementer som både anses som kommersielle og ikke-kommersielle, vil andel timer "dødtid" måtte allokere på hhv. kommersielle og ikke-kommersielle arrangementer. Tenker man seg et døgn på 24 timer hvor det på samme dag avholdes et kommersielt arrangement som tar 8 timer å produsere, og et ikke-kommersielt arrangement som også produseres på 8 timer - så skal altså ikke-bruken på 8 timer fordeles forholdsmessig på de to arrangementene. Dette gir en forholdsmessig kompensasjonsrett på 12/24 timer for dette døgnet.

³¹ Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv (kompl.) § 2 og § 4 annet ledd nr. 4.

³² Finansdepartementets forklingsuttalelse 27. juni 2016 (UTV-2016-1459)

³³ Ot.prp. nr. 1 (2005-2006) punkt 25.2.4

³⁴ Klageavgjørelse 5. juli 2016

³⁵ Kompl. § 4 annet ledd nr. 4

Dersom man alternativt tenker seg at det samme kommersielle arrangementet hadde blitt gjennomført ved at konserthusets eier hadde leid ut lokalene til en ekstern arrangør, så ville dette gitt en forholdsmessig kompensasjonsrett på 16/24 ettersom det kun er faktisk utleide timer som skal trekkes ut som ikke kompensasjonsberettiget.³⁶

Kulturhusets eier vil således oppnå et høyere kompensasjonsfradrag ved utleie til ekstern arrangør fremfor å produsere det samme arrangementet selv. Skattedirektoratets fortolkning av regelverket favoriserer derfor en passiv utleiemodell fremfor en aktiv egenbruk av lokalene når det gjelder gjennomføringen av kommersielle arrangementer. Dagens regelverk gir således opphav til en forskjellsbehandling som er svært uheldig.

Slike tilfeldige utslag vil kunne unngås dersom det innføres avgiftsplikt på salg av billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

3.10.5 Utfordringer knyttet til dokumentasjonen av kulturhus - justeringsreglene

Et kulturhus vil anses som en kapitalvare etter justeringsreglene³⁷ og regelverket³⁸ oppstiller krav til å dokumentere bruken av kapitalvaren. Bruken av kulturhuset skal dokumenteres med målsatte tegninger eller lignende av bygget hvor det klart fremgår hvordan bygget eller anlegget er disponert til fradragsberettiget og ikke-fradragsberettiget formål. Ved endringer i bruken av kulturhuset, skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken. Dersom eier av bygget er frivillig registrert skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken av lokalene uavhengig av om det har vært endringer i bruken. For offentlige kulturhus som er frivillig registrert, skaper dette betydelige praktiske utfordringer:

- Egenarrangementer som ikke er økonomisk aktivitet – kompensasjonsrett
- Egenarrangementer som er økonomisk aktivitet – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til selvstendig arrangører – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til MVA registrerte bedrifter mv. som skal bruke lokalene til avgiftspliktige konferanser mv. – fradragsrett
- Annen utleie til bedrifter – julebord o.l. – ikke fradragsrett
- Hvordan dokumentere bruken? Hva med «ikke-bruk» ?

Innføring av avgiftsplikt på billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst vil gi betydelige forenklinger i forhold til å dokumentere bruken av offentlige kulturhus. Videre vil offentlige kulturhus kunne unngå å bruke betydelige ressurser på å skille mellom kompensert og fradragsført inngående merverdiavgift i kontoen/oppstillingen i regnskapet over den aktuelle kapitalvare (kulturhuset med eventuelle på-/tilbygg)³⁹ slik de må i dag.

4. Avgiftsplikten gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret

I bransjen er det ulikt syn på spørsmålet om innføring av avgiftsplikt på billettsalg. Det vises i den forbindelse til forrige høringsrunde hvor bl.a. flere aktører i musikkbransjen, f.eks. konsertscenene Rockefeller Music Hall, Sentrum Scene og John Dee, og Norsk Rockforbund, var i mot Kulturmomsutvalgets forslag om innføring av en breddemodell.⁴⁰ Det ble bl.a. pekt på at merverdiavgift på konsertbilletter ville føre til høyere priser for publikum og lavere besøk.

Det foreslås derfor en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dette innebærer at aktører som driver næringsvirksomhet og som overstiger kr 50 000 i omsetning, kan søke om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dersom søker allerede er registrert

³⁶ Skattedirektoratets fellesskriv 24. mai 2013 og 21. mai 2015

³⁷ Kompl. § 16, jf. kompensasjonsforskriften § 6 tredje ledd som viser til de alminnelige reglene om rett og plikt til å justere, herunder dokumentasjon mv. i merverdiavgiftsforskriften (FMVA).

³⁸ FMVA § 9-1-3

³⁹ FMVA § 9-1-2

⁴⁰ St.prp. nr. 1 (2008-2009) side 58

i Merverdiavgiftsregisteret for f.eks. omsetning av mat og drikke, antas det at ikke er et krav om «nye» kr 50 000 i omsetning av billetter for å kunne søke om frivillig registrering.⁴¹

De som blir frivillig registrert beregner merverdiavgift på billettsalget, og trekker fra inngående merverdiavgift på tilhørende anskaffelser til bruk i den frivillig registrerte virksomheten.⁴²

De aktørene som ikke søker om frivillig registrering, beregner ikke merverdiavgift på billettsalget, og har ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift på drift og investeringer knyttet til aktiviteten med å arrangere konserter mv.

Ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner foreslås opprettholdt. Denne kompensasjonsordningen er etter vårt syn velfungerende, og vi ønsker at denne skal bestå for aktører som velger å ikke frivillig registrere seg. Frivillige organisasjoner som omfattes av den rammestyrte kompensasjonsordningen⁴³, vil få deler av sine merverdiavgiftskostnader dekket gjennom denne ordningen. Innføring av en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret, innebærer at virksomheter som blir frivillig registrert vil få rett til å trekke fra inngående merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten med musikk- og scenekunst mv., og vil dermed unngå merverdiavgiftskostnadene. Disse organisasjonene vil da være avskåret fra å kreve kompensasjon gjennom ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

5. Programmer, kataloger mv.

Dagens unntak for omsetning av billetter som gir rett til adgang til å overvære musikk- og scenekunst, omfatter også programmer, suvenirer og lignende gjenstander av bagatellmessig verdi som omsettes i forbindelse med slike tjenester.⁴⁴

Det foreslås at omsetningen av programmer, kataloger mv. blir merverdiavgiftspliktig for det tilfelle at arrangøren er frivillig registrert for billettsalget.

6. Lovendring – forholdet til justeringsreglene

Justeringsreglene får anvendelse på kapitalvarer. Med dette menes (1) maskiner, inventar og andre driftsmidler anskaffet de siste 5 år hvor inngående merverdiavgift utgjør minst kr 50 000 (pr. objekt), eller (2) fast eiendom anskaffet de siste ti år hvor inngående merverdiavgift på ny-, på- eller ombygging utgjør minst kr 100 000.⁴⁵

Et avgiftssubjekt som får rett til fradrag for inngående merverdiavgift som følge av lovendring, har ikke rett til å oppjustere inngående merverdiavgift for anskaffelser av kapitalvarer foretatt før lovendringens ikrafttredelse.⁴⁶ Videre fremgår det av kompensasjonsforskriften⁴⁷ at bestemmelsene om overføring av rett og plikt til å justere, herunder dokumentasjon mv., i merverdiavgiftsforskriften gjelder for øvrig så langt de passer.

Ut fra dette antas det at innføring av en frivillig registreringsordning, vil medføre at (1) endring fra ikke-avgiftspliktig bruk til avgiftspliktig bruk, og (2) endring fra ikke-kompensasjonsberettiget bruk til avgiftspliktig bruk, ikke vil gi rett til å foreta oppjustering av inngående merverdiavgift på anskaffelser (kapitalvarer/byggetiltak) foretatt før lovendringen trådte i kraft.

Videre antas det at en endring fra kompensasjonsberettiget bruk (typisk arrangementer som ikke anses som økonomisk aktivitet) til avgiftspliktig bruk gjennom frivillig registrering, vil medføre plikt til å foreta årlig nedjustering av kompensert merverdiavgift, samtidig som det vil foreligge rett til korresponderende oppjustering av merverdiavgift på skattemeldingen for merverdiavgift. Det vises i den forbindelse til Skattedirektoratets klageavgjørelse 11. september

⁴¹ Fellesskriv 15. september 2011, Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 116

⁴² Mval. § 8-1

⁴³ Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

⁴⁴ Mval. § 3-7 første ledd tredje punktum

⁴⁵ Mval. § 9-1 annet ledd

⁴⁶ Mval. § 9-2 første ledd annet punktum

⁴⁷ Kompensasjonsforskriften § 6 tredje ledd femte punktum

2018 hvor det ble lagt til grunn at kommunen hadde kompensasjonsrett for anskaffelser knyttet til publikumsbading fra oppstart av byggeperioden og frem til 1. januar 2008, da konkurransebegrensningsregelen⁴⁸ trådte i kraft. Skattedirektoratet la til grunn at kommunen fra 2008 måtte nedjustere merverdiavgift etter kompensasjonsloven, men at de fra 1. juli 2010 da adgang til badeland ble gjort avgiftspliktig⁴⁹, fikk rett til årlig positiv justering etter merverdiavgiftsloven for kostnader pådratt frem til 31. desember 2007.

For anskaffelse av kapitalvarer som skjer etter innføring av en frivillig registreringsordning, vil det foreligge full fradragsrett forutsatt at den aktuelle kapitalvaren brukes i avgiftspliktig virksomhet, herunder i den frivillig registrerte virksomheten. Justeringsperioden for kapitalvarer som er fast eiendom er ti år etter fullføringen av byggetiltaket.⁵⁰ Dersom den frivillig registrerte arrangøren melder seg ut av ordningen før det er gått 10 år, vil dette medføre tilbakebetalingsplikt for andel fradragsført inngående merverdiavgift i forhold til gjenværende år i 10 års perioden. Utmelding av ordningen etter 5 år, vil derfor medføre plikt til nedjustering (tilbakebetaling) med 5/10 (50 %) av opprinnelig fradragsført inngående merverdiavgift.⁵¹

7 Innføring av merverdiavgift på artisthonorar

7.1 Innføring av avgiftsplikt vil ha begrenset effekt på artister som også er arrangører

Finansdepartementet opprettholdt avgiftsunntaket for musikk- og scenekunst bl.a. med den begrunnelse at forslaget om innføring av avgiftsplikt ville medført at artister som selv står som arrangør av konserter mv. ville blitt fullt ut merverdiavgiftspliktig for billettsalget. Når slike artister – i tillegg til å være egenarrangører – også mottar avgiftsunntatte honorarer fra andre konsertarrangører, vil slike artister få delt virksomhet med forholdsmessig fradragsrett for fellesanskaffelser.⁵² En slik rettstilstand vil kunne gi opphav til uønskede tilpasninger og føre til et komplisert regelverk for artister ved opptreden på festivaler, konserter mv. Det vil også kunne oppstå utfordringer hvor artisten dels betinger seg et fast honorar fra arrangøren, og dels deler på risikoen med arrangør ved at deler av artistens vederlag fastsettes ut fra størrelsen på billettsalget («spille for døren»).

Som påpekt ovenfor (punkt 3.4) må det antas at flere av dagens artister er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, og derfor allerede har utfordringer med delt virksomhet og forholdsmessig fradragsrett for fellesanskaffelser. Uansett så vil en innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret sterkt bidra til at utfordringene knyttet til slik delt virksomhet reduseres.

7.2 Ingen ekstra kostnad for frivillig registrert arrangør

Ved innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret, vil merverdiavgiften på artisthonoraret ikke bli en kostnad for frivillig registrert arrangør ettersom denne vil ha fradragsrett.

For det tilfelle at en artist skal opptre hos en arrangør som ikke er frivillig registrert, vil imidlertid merverdiavgift på artisthonoraret innebære at det bli dyrere for arrangør å engasjere den aktuelle artisten. Alternativt må artisten gå med på å redusere sitt honorar, slik at totalkostnaden for arrangør blir lik som om artisthonoraret ikke var avgiftspliktig. Dette kan gi opphav til ulike vridningseffekter.

7.3 Arbeidet med å fordele inngående merverdiavgift elimineres eller reduseres

En del artister er allerede registrert i Merverdiavgiftsregisteret som følge av avgiftspliktig salg av effekter («merchandise»), direktesalg av LP'er, CD'er mv. Ved innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret vil det i utgangspunktet kunne kreves fullt fradrag for alle anskaffelser, også på såkalte «fellesanskaffelser» som regnskap og revisjon mv. Artistene slipper dermed merarbeidet med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelsene.

⁴⁸ Kompl. § 4 annet ledd nr. 4

⁴⁹ Mval. § 5-10

⁵⁰ Mval. § 9-4 annet ledd

⁵¹ Mval. § 9-5 annet ledd

⁵² Mval. § 8-2

7.4 Utenlandske artister

En innføring av avgiftsplikt på artisthonoraret vil kunne medføre at utenlandske artister blir avgiftspliktige for sin omsetning av artisthonorar i tilknytning til arrangementer som gjennomføres i Norge. En mulig forenklingssløsning er at merverdiavgiften «prises inn» som et element i dagens artistskatt⁵³ eller gjennom VOES-ordningen.⁵⁴

7.5 Risiko for at artister må forskuttere merverdiavgift ved manglende oppgjør fra arrangør

For artister som har utfordringer med å få betaling for sitt honorar, vil det foreligge en viss likviditetsulempe ettersom artisten først må innberette og innbetale utgående merverdiavgift. Det er først på det senere tidspunkt hvor fordringen er endelig konstatert tapt⁵⁵ – f.eks. ved konkurs hos arrangør – at artisten vil være i posisjon til å «nulle ut» merverdiavgiften ved å tapsføre fordringen. Dette kan til en viss grad avhjelpes ved at artisten oppkrever sitt honorar på forskudd. I praksis er imidlertid dette kun en mulighet som er forbeholdt de mest etablerte artistene.

7.6 Avgiftsplikten gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret

Tilsvarende som ved spørsmålet om avgiftsplikt på billettsalg, er det i bransjen ulikt syn på spørsmålet om innføring av avgiftsplikt på artisthonorar. Det foreslås derfor en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dette innebærer at artister som driver næringsvirksomhet og som overstiger kr 50 000 i omsetning kan søke om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Vurderingen av om det foreligger næringsvirksomhet i merverdiavgiftslovens forstand, vil stort sett være den samme som foretas i relasjon til skattelovgivningen. Dette innebærer at virksomheten/aktiviteten må være av et visst omfang, være egnet til å gi økonomisk overskudd i overskuelig framtid og drives for eierens egen regning og risiko. Ved overskuddsvurderingen skal det ses hen til de samlede inntekter, både fra driften og tilskudd fra det offentlige.⁵⁶

Skattedirektoratet har lagt til grunn⁵⁷ at dersom en allerede avgiftsregistrert virksomhet starter opp en ny aktivitet som etter sin art er merverdiavgiftspliktig, vil den nye aktiviteten være omfattet av den foreliggende registreringen uten hensyn til beløpsgrensen for registrering i Merverdiavgiftsregisteret – forutsatt at den nye aktiviteten drives i næring. Når det gjelder kravet til næringsvirksomhet, må dette i utgangspunktet vurderes isolert i relasjon til hver enkelt virksomhet – med mindre det foreligger en funksjonell sammenheng mellom de enkelte virksomhetsområdene.⁵⁸ I tråd med dette antar vi at dersom en artist allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for omsetning av plater, effekter mv., vil det ikke være et vilkår om at artisten må ha «nye» kr 50 000 i omsetning av artisthonorar for å kunne søke om frivillig registrering. Videre er det etter vårt syn ikke naturlig å foreta en selvstendig vurdering av kravet til næringsvirksomhet for aktivitet med seneopptredener mv. som knytter seg til artisthonoraret – ettersom dette må anses å ha en nær og naturlig sammenheng med virksomheten med platesalg, effektsalg mv.

Artistene som blir frivillig registrert beregner merverdiavgift på artisthonoraret, og trekker fra inngående merverdiavgift på tilhørende anskaffelser som relaterer seg til artisthonoraret.

Det foreslås at avgiftsplikten på artisthonoraret, som gjøres betinget av frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret, innføres med redusert sats 12 %. Det vises i den forbindelse til våre kommentarer i punkt 3.9 vedrørende innføring av avgiftsplikt på billettsalg. Samme momenter vil etter vårt syn gjøre seg gjeldende ved spørsmålet om merverdiavgiftssats på artisthonorar.

⁵³ Artistskatteloven 13. desember 1996 nr 87

⁵⁴ Mval. § 14-4

⁵⁵ Mval. § 4-7

⁵⁶ NOU 2008:7 side 132

⁵⁷ Fellesskriv 15. september 2011, Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 116

⁵⁸ Merverdiavgiftshåndboken 2024 side 120 med videre henvisninger

7.7 Tilknyttede tjenester som lyd og lys mv.

Dagens avgiftsunntak for artisthonorar, omfatter også tjenester som er en integrert og nødvendig del av framføringen.⁵⁹ Dette innebærer blant annet at lyd- og lystjenester, og andre nødvendige og integrerte tjenester som ytes i forbindelse med framføringen av verket skal faktureres uten merverdiavgift. Det vises til gjennomgang ovenfor i punkt 2.2.

Det foreslås at unntaket for integrerte og nødvendige tjenester til framføringen gjøres merverdiavgiftspliktig, selv om tjenestene ytes til en artist som har valgt å ikke la seg frivillig registrere. Dette vil f.eks. gjøre det enklere for leverandører innen lyd- og lys som etter dagens regler må skille mellom avgiftsunntatte lyd- og lystjenester, og avgiftspliktige utleie av utstyr mv. Utfordringen med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser vil også bli redusert eller eliminert. Ulempen vil være at artister som har valgt å ikke la seg frivillig registrere vil måtte betale merverdiavgift på lyd- og lystjenester, og andre integrerte tjenester, uten at det er mulig å fradragsføre merverdiavgiften. Det må imidlertid antas at denne ulempen er begrenset ettersom leverandører innen integrerte tjenester vil kunne fradragsføre inngående merverdiavgift og dermed redusere sin kostnadsbase som igjen vil kunne påvirke prisingen på tjenestene.

7.8 Opphaverens omsetning av opphavsrett til egne kunstneriske verk

Bestemmelsen i mval. § 3-7 fjerde ledd har følgende ordlyd:

«Opphaverens omsetning av egne kunstverk og opphavsrett til egne litterære og kunstneriske verk er unntatt fra loven. Det samme gjelder slik omsetning ved mellommann i opphaverens navn.»

Unntaket omfatter omsetning av eksempelvis sceneverk og musikkverk samt bearbeidelse av slike verk. Videre omfatter unntaket omsetning fra oversettere, scenografer, koreografer mv. som har medopphavsrett. Unntaket må ses i sammenheng med åndsverksloven og oppfylle kravet til verkshøyde.

Omsetning fra andre enn den som har skapt verket faller utenfor unntaket, og er derfor i utgangspunktet avgiftspliktig. En juridisk person (f.eks. et aksjeselskap) som erverver retten til et verk, er derfor avgiftspliktig ved sin videreomsetning.

Vi foreslår at dagens unntak i mval. § 3-7 fjerde ledd endres til å gjelde kun for artister som velger å ikke la seg frivillig registrere.

8 Forslag til endringer i merverdiavgiftsloven og i Stortingets vedtak om merverdiavgift

8.1 Forslag til endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 2-3 nytt syvende ledd skal lyde:

Næringsdrivende og offentlig virksomhet som har omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettsforestillinger, konserter, dansetilstelninger med levende musikk, kan frivillig registreres.

§ 2-3 nytt åttende ledd skal lyde:

⁵⁹ Mval. § 3-7 annet ledd annet punktum

Næringsdrivende og offentlig virksomhet som har omsetning som nevnt i § 3-7 annet ledd første punktum, kan frivillig registreres.

Nåværende syvende ledd blir nytt niende ledd.

§ 3-7 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Unntaket i første og tredje punktum gjelder likevel ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter § 2-3 syvende ledd.

§ 3-7 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Unntaket i første punktum gjelder likevel ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter § 2-3 åttende ledd.

Gjeldende bestemmelse i § 3-7 annet ledd annet punktum faller bort.

§ 3-7 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Unntaket etter dette ledd gjelder ikke for virksomhet som er frivillig registrert etter mval. § 2-3 åttende ledd.

Ny mval. § 5-12 med følgende ordlyd:

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning fra frivillig registrerte virksomheter etter § 2-3 syvende og åttende ledd.

II

I forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner gjøres følgende endring:

§ 6 første ledd ny bokstav f

Kostnader og investeringer til virksomhet som er frivillig registrert merverdiavgiftsloven § 2-3 syvende eller åttende ledd.

8.2 Forslag til endringer i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen xxxx

Fra ddmmåå gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen xxxx

§ 4 nye bokstaver i og j skal lyde

i) adgang til musikk- og scenekunst som nevnt i merverdiavgiftsloven § 3-7 første ledd første punktum, forutsatt at avgiftssubjektet er frivillig registrert etter merverdiavgiftsloven § 2-3 syvende ledd

j) kunstnerisk framføring av åndsverk som nevnt i merverdiavgiftsloven § 3-7 annet ledd første punktum, forutsatt at avgiftssubjektet er frivillig registrert etter merverdiavgiftsloven § 2-3 åttende ledd.